

ช่องสรุป	ระดับปัญหา
0	ก.
1 2	ข.
3 4	ค.
5 6	ง.
7	จ.

ตัวอย่าง เช่น สรุป = 3 ระดับปัญหา ค.

สรุป = 4 ระดับปัญหา ค.

สรุป = 7 ระดับปัญหา จ.

สรุป = 0 ระดับปัญหา ก.

สรุปถึงตอนนี้ ถ้าเราตรวจนักเรียนทุกคนในห้อง เราก็จะได้รู้ระดับปัญหาโรคเหงือกอักเสบของนักเรียนแต่ละคน ต่อไปก็จะดูปัญหาโรคเหงือกอักเสบระดับห้องเรียนได้ โดยในคอลัมน์ล่างของแบบบันทึก ทส.001 จะมีผลรวมของปัญหาระดับต่างๆ ไว้เป็นจำนวนคน ดังตัวอย่าง

สมมติว่านักเรียนในห้องเรียนของเราทั้งหมด 25 คน ตรวจสอบสุขภาพช่องปาก แล้วสรุปจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาระดับต่าง ๆ ได้ดังนี้

ระดับ ก. รวม 5 คน

ระดับ ข. รวม 5 คน

พินทวารผุ

เลขที่	ระดับ
1	0
2	1
3	1

ซึ่ง 0 ก็หมายถึง พินที่ไม่ผู้เลข 1 หมายถึง พินผู้ไม่ว่าจะเป็นระชะใด
เมื่อได้ระดับการผุของพินทวารในระดับบุคคลแล้ว ก็มาคิดระดับ
ห้องเรีสน โดยรวมเป็นคนออกมา เช่นเดียวกับโรคเหงือกอักเสบดังตัวอย่าง

ระดับ 0 รวม 15 คน

ระดับ 1 รวม 10 คน

และคิดร้อยละเฉพาะพินที่ผู้ ก็คือ คิดร้อยละเฉพาะระดับ 1 ดังนี้

$$\text{ระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ} = \frac{10}{25} \times 100 = 40$$

แล้วสรุปปัญหาาระดับห้องเรีสนได้ว่า เป็นปัญหาโรคพินผุหรือไม่ โดย

ระดับ 1 ถ้ามากกว่าร้อยละ 20 ถือว่าเป็นปัญหา

ถ้าน้อยกว่า หรือเท่ากับร้อยละ 20 ถือว่าไม่เป็นปัญหา

ฉะนั้น จากตัวอย่างมีระดับ 1 = ร้อยละ 40 ห้องเรีสนนี้จึงมีปัญหา

โรคพินผุ

เพราะฉะนั้น เราก็สามารถทราบปัญหาาระดับห้องเรีสนของโรคพินผุได้

เมื่อเราได้ผลการประเมินปัญหาาระดับห้องเรีสนแล้ว ทุกห้องทุกชั้นได้

รับการตรวจและประเมินทั้งหมดก็สามารถจะนำมาประเมินระดับโรงเรีสนได้ โดยนำไป

บันทึกในแบบประเมินผลของแต่ละชั้นเรียนมาคิดทำนองเดียวกับการประเมินระดับห้องเรียน
เราก็สามารถสรุปปัญหาในระดับโรงเรียนได้

8) การแก้ไขปัญหในระดับต่าง ๆ

8.1) การแก้ไขปัญหาระดับบุคคล

เมื่อทราบว่าเด็กแต่ละคนมีปัญหาในระดับใดก็มีแนวทางการแก้ไข ดังนี้

- แนวทางการแก้ไขปัญหาโรคเหงือกอักเสบระดับบุคคล

ระดับปัญหา	แนวทางการแก้ไข
ก	แปรงฟันอย่างถูกวิธี
ข	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยมีอาสาสมัครนักเรียน หรือผู้นำนักเรียนควบคุมดูแล
ค	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยมีอาสาสมัครนักเรียน หรือผู้นำนักเรียนควบคุมดูแล
ง	แปรงฟันหลังอาหารกลางวันเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน โดยครูประจำชั้นดูแลอย่างใกล้ชิดและสอนแปรงฟันเพิ่มเติม
จ	แจ้งผู้ปกครองและส่งต่อเพื่อรับการรักษา และแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน โดยครูประจำชั้นดูแลอย่างใกล้ชิด

- แนวทางการแก้ไขปัญหาโรคฟันผุระดับบุคคล

ถ้าเด็กคนใดมีปัญหาฟันผุ ให้แจ้งผู้ปกครองทราบ เพื่อพาเด็กไปรับบริการที่สถานบริการสาธารณสุขที่มีทันตบุคลากรประจำอยู่ หรือแล้วแต่ผู้ปกครองจะพาไป อาจเป็นคลินิกเอกชนก็ได้ เพื่อให้เด็กได้รับการบำบัดรักษา

8.2) การแก้ไขปัญหาระดับกลุ่ม

การแก้ปัญหาในระดับนี้จะหมายถึง การแก้ปัญหาระดับห้องเรียนและโรงเรียน

เมื่อเราได้แบบบันทึกสภาวะช่องปาก ในงานเฝ้าระวังระดับโรงเรียน (ทส.002) แล้ว ทางโรงเรียนจะต้องรายงานผลดังกล่าวต่อไปยังสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอตามสายบังคับบัญชา และทางด้านสาธารณสุข เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่รับผิดชอบด้านสุขภาพอนามัยของนักเรียนโรงเรียนนั้น จะมาเก็บข้อมูลดังกล่าวเพื่อนำมารายงานต่อมายังสาธารณสุขอำเภอและสาธารณสุขจังหวัดต่อไป เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาวางแผนหาแนวทางการแก้ไขต่อไป

- แนวทางการแก้ไขปัญหาโรคเหงือกอักเสบระดับกลุ่ม

ระดับปัญหา	แนวทางการแก้ไข
ค+ง+จ มากกว่า 50%	<ol style="list-style-type: none"> 1. รณรงค์เผยแพร่ทันตสุขภาพ 2. ปรับปรุงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แปรงสีฟันยาสีฟัน การแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน 3. อบรมครูเพิ่มเติม 4. จัดระบบส่งต่อ
จ มากกว่า 10%	<ol style="list-style-type: none"> 1. แจ้งผู้ปกครองเพื่อนำนักเรียนไปรับบริการการรักษา 2. ประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุข เพื่อจัดระบบบริการรองรับ เช่น ออกหน่วยเคลื่อนที่ พานักเรียนไปรับบริการการรักษาที่สถานบริการสาธารณสุข และแปรงฟันหลังอาหารกลางวัน โดยครูประจำชั้นดูแล

- แนวทางการแก้ไขปัญหาโรคฟันผุระดับกลุ่ม

จากการประเมินปัญหาฟันผุมากกว่าร้อยละ 20 ของนักเรียน
ทั้งหมดมีแนวทางแก้ไข ดังนี้

1) ดำเนินงานทันตกรรมป้องกัน ได้แก่การแปรงฟันหลังอาหาร
กลางวันที่ถูกวิธี การอมน้ำยาฟลูออไรด์เพื่อป้องกันฟันผุ การบริโภคอาหารที่เหมาะสม ฯลฯ

2) จัดระบบส่งต่อเพื่อการรักษา

9) การประเมินผลการเปลี่ยนแปลงสภาวะทันตสุขภาพในช่องปากของนักเรียน
เมื่อได้ทำกิจกรรมทางด้านการป้องกันและส่งเสริมทันตสุขภาพแล้วและอาจ
ทราบว่านักเรียนมีสุขภาพช่องปากดีขึ้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด การประเมินผลการ
เปลี่ยนแปลงสภาวะทันตสุขภาพของนักเรียน ทำได้โดยดูจากผลการตรวจครั้งที่ 1 กับ
ครั้งที่ 2 ในแบบฟอร์ม ทส.001 เปรียบเทียบกัน ดังนี้

9.1) เปรียบเทียบรายบุคคล

โดยเปรียบเทียบผลการตรวจของนักเรียนแต่ละคน ดังนี้ ครั้งที่ 1

เลขที่	เหงือกอักเสบ							ระดับ	ระดับ
	ขวา	หน้า	ซ้าย	ซ้าย	หน้า	ขวา	สรุป		
1	0	0	1	1	1	0	3	ค.	0
2	0	1	0	0	0	0	1	ข.	1
3	0	0	1	0	0	1	2	ข.	0

เลขที่	หนังสืออีกเล่ม							ระดับ	ระดับ
	ขวา	หน้า	ซ้าย	ซ้าย	หน้า	ขวา	สรุป		
4	0	0	0	0	0	0	0	ก.	0
5	0	1	0	0	0	1	2	ข.	0
6	0	0	0	0	0	0	0	ก.	0
7	0	1	1	1	1	1	5	ง.	1

9.2) เปรียบเทียบรายกลุ่ม

โดยเปรียบเทียบผลการตรวจของทั้งชั้นเรียน ดังนี้

ครั้งที่ 1

ครั้งที่ 2

หนังสืออีกเล่ม		พื้นถาวร		หนังสืออีกเล่ม		พื้นถาวร	
ระดับ ก. รวม	ระดับ 0 รวม	ระดับ ก. รวม	ระดับ 0 รวม	ระดับ ก. รวม	ระดับ 0 รวม	ระดับ ก. รวม	ระดับ 0 รวม
10 คน	29 คน	18 คน	29 คน	18 คน	29 คน	18 คน	29 คน
ระดับ ข. รวม	ระดับ 1 รวม	ระดับ ข. รวม	ระดับ 1 รวม	ระดับ ข. รวม	ระดับ 1 รวม	ระดับ ข. รวม	ระดับ 1 รวม
6 คน	1 คน	- คน	1 คน	- คน	1 คน	- คน	1 คน
ระดับ ค. รวม		ระดับ ค. รวม		ระดับ ค. รวม		ระดับ ค. รวม	
1 คน		- คน		- คน		- คน	
ระดับ ง. รวม		ระดับ ง. รวม		ระดับ ง. รวม		ระดับ ง. รวม	
1 คน		- คน		- คน		- คน	

ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 2	
เหงือกอักเสบ	ฟันผาวรุม	เหงือกอักเสบ	ฟันผาวรุม
ระดับ จ. รวม		ระดับ จ. รวม	
12 คน		12 คน	
ระดับ จ คิดเป็นร้อยละ 40	ระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 3.3	ระดับ จ คิดเป็นร้อยละ 40	ระดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 3.3
(/) เป็นปัญหา	() เป็นปัญหา	(/) เป็นปัญหา	() เป็นปัญหา
() ไม่เป็นปัญหา	(/) ไม่เป็นปัญหา	() ไม่เป็นปัญหา	(/) ไม่เป็นปัญหา
ระดับ ค+ง+จ		ระดับ ค+ง+จ	
รวม 14 คน คิดเป็นร้อยละ 47		รวม 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40	
() เป็นปัญหา		() เป็นปัญหา	
(/) ไม่เป็นปัญหา		(/) ไม่เป็นปัญหา	

จากการตรวจ ครั้งที่ 2 พบว่าปัญหาโรคเหงือกอักเสบลดลงแต่ระดับ และโรคฟันผุยังเหมือนเดิม ดังนั้นทางโรงเรียนต้องประสานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเรื่องระบบส่งต่อเด็กไปรักษาที่โรงพยาบาล

10) การรายงานผลสภาวะช่องปากของนักเรียน

10.1) การรายงานผลระดับชั้นเรียน

เมื่อครูคณะทำงานตรวจเสร็จแล้ว จะต้องทำดังนี้

10.1.1) รวมเครื่องหมายของเด็กแต่ละคนไว้ในช่องสรุป

10.1.2) จัดระดับปัญหาของเด็กแต่ละคน ไว้ในช่องระดับ

10.1.3) รวมปัญหาแต่ละระดับ นำมาไว้ในช่องด้านล่างก็จะทราบ

ระดับปัญหา ก, ข, ค, ง, จ ว่ามีอย่างละกี่คน

10.1.4) คิดร้อยละของนักเรียนที่มีปัญหาระดับ จ.

10.1.5) รวมจำนวนนักเรียนที่มีปัญหาในระดับ ค+ง+จ แล้วคิดเป็นร้อยละของนักเรียนแต่ละชั้น การคิดร้อยละอย่างง่าย ๆ ตามสูตรนี้

$$\text{ระดับ จ.} \quad \text{คิดเป็นร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนเด็กระดับ จ. (คน)}}{\text{เด็กทั้งหมดของชั้นเรียน}} \times 100$$

$$\text{ระดับ ค+ง+จ} \quad \text{คิดเป็นร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนเด็กระดับ ค+ง+จ (คน)}}{\text{เด็กทั้งหมดของชั้นเรียน}} \times 100$$

$$\text{โรคฟันผุ} \quad \text{คิดเป็นร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนเด็กระดับ 1 (คน)}}{\text{เด็กทั้งหมดของชั้นเรียน}} \times 100$$

การที่นำปัญหาในระดับ จ. และ ค+ง+จ มาคิดเป็นร้อยละ เพื่อเปรียบเทียบแต่ละชั้นเรียนว่า ชั้นไหนมีปัญหามากจะได้รับหากทางแก้ไข เสร็จแล้ว รวบรวมผลของทุกชั้นเรียนไปกรอกในแบบรายงานผลระดับโรงเรียน

10.2) การรายงานผลระดับโรงเรียน

หลังจากครูคณะทำงานได้ทำรายงานระดับชั้นเรียนเรียบร้อยแล้ว จะต้องรวบรวมผลของทุกชั้นเรียน มาจัดทำแบบรายงานสภาวะช่องปากนักเรียนระดับโรงเรียน โดย

10.2.1) ใส่จำนวนเด็กที่มีปัญหาเหงือกอักเสบ และฟันผุของ แต่ละชั้นเรียน ลงในแบบรายงานให้ครบ

10.2.2) คิดร้อยละโดยเทียบจำนวนนักเรียนทั้งหมดและดูว่าเป็น ปัญหาหรือไม่ ตามเกณฑ์การตัดสินปัญหาระดับกลุ่ม ตามที่กล่าวมาแล้ว ดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างการรอกแบบบันทึก ทส.002

ตัวอย่างการรอกแบบบันทึก ทส.002

แบบรายงานสภาวะช่องปากของนักเรียน ในงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพ

ระดับโรงเรียน

โรงเรียน บ้านพันดี หมู่ที่ 6 ตำบล อนามัย อำเภอสุขบุรี

จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งที่ 1 จำนวนนักเรียน 250 คน

วัน เดือน ปี 10 มิถุนายน 2535

ระดับปัญหา		ชั้นเรียน/คน						รวม		
		ป1/1	ป1/2	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	คน	%
		30	30	40	40	40	35	35		
เหงือก	ไม่มี ก	7	10	11	11	11	8	12	70	28.8
	เล็กน้อย ข	7	6	13	12	18	14	10	80	32.0
	ปานกลาง ค	4	1	4	4	2	4	5	24	9.6
	รุนแรง ง	4	1	2	5	3	5	6	26	10.4
รักษาเร่งด่วน จ		8	12	10	8	6	4	2	50	20.0
ค+ง+จ		16	14	16	17	11	13	13	100	40.0
ฟันผาวรณู	ไม่มีผุ 0	30	29	38	36	36	33	32	34	96.6
	ผุ 1	0	1	2	4	4	2	3	16	6.4

ภาพประกอบ 3 (ต่อ)

ระดับปัญหา	ชั้นเรียน/คน						รวม		
	ป1/1	ป1/2	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6	คน	%
	30	30	40	40	40	35	35		
ระดับ จ	☐ เป็นปัญหา		ผู้รายงาน.....						
	☐ ไม่เป็นปัญหา		ตำแหน่ง... ครูใหญ่.....						
ระดับ ค+ง+จ	☐ เป็นปัญหา		วัน เดือน ปี ที่รายงาน 10 มี.ย.35						
	☐ ไม่เป็นปัญหา								
พันถาวรพ	☐ เป็นปัญหา		☐ ไม่เป็นปัญหา						

ที่มา : กรมอนามัย, 2536 : 83

10.3) การรายงานผลระดับอำเภอ

เป็นหน้าที่ของศึกษานิเทศและสำนักงานประถมศึกษาอำเภอ โดยใช้แบบฟอร์มตามตัวอย่าง

แบบรายงานสภาวะช่องปากของนักเรียนในงานเฝ้าระวังทันตสุขภาพ
ระดับอำเภอ ครั้งที่.....พ.ศ. อำเภอ/กิ่งอำเภอ.....จังหวัด.....

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	ระดับปัญหาที่เจออีกเสป%					พันถาวรผู้		
		ก=	ข=	ค=	ง=	จ=	ค+ง+จ	0=ไม่ผู้	1=ผู้

ทั้งอำเภอมี.....โรงเรียน นักเรียนรวม.....คน ผู้รายงาน....

ที่มีปัญหา จ. (>10%) มี.....แห่ง ตำแหน่ง.....

ที่มีระดับปัญหา ค+ง+จ (>50%) มี.....แห่ง วัน, เดือน, ปีที่รายงาน...

ที่มีปัญหาพันถาวรผู้ (>20%) มี.....แห่ง

10.4) แบบบันทึกและแบบรายงานผล

ทส.001 หมายถึง แบบบันทึกสภาวะช่องปากในงานเฝ้าระวัง
ทันตสุขภาพ ระดับชั้นเรียน

ทส.002 หมายถึง แบบรายงานสภาวะช่องปากของนักเรียนในงาน
เฝ้าระวังทันตสุขภาพระดับโรงเรียน

ทส.003 หมายถึง แบบรายงานสภาวะช่องปากของนักเรียนในงาน
เฝ้าระวังทันตสุขภาพสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ทส.101 หมายถึง แบบรายงานสภาวะช่องปากของเด็กนักเรียน
สำหรับผู้ปกครอง

จากเอกสารจัดอบรมครูเพื่อดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพตาม
หัวข้อต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้ในการสร้างเครื่องมือในการวิจัย เพื่อวัด
ระดับความรู้ของครูผู้ดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้
นำเอาความรู้ในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ เป็นตัวแปรอิสระ

จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านความรู้ สรุปได้ว่า
ความรู้ที่ต่างกันจะก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานที่ต่างกันได้ กล่าวคือ ครูผู้รับผิดชอบ
งานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและ
ส่งเสริมทันตสุขภาพ น่าจะมีปัญหาในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพต่าง
กับครูผู้รับผิดชอบงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพที่มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน
เฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพน้อยกว่า ดังรายงานวิจัยที่ได้ศึกษามาดังนี้ คือ

สกนธ์ จันทรรัถ (2528 : 75) ศึกษาปัจจัยบางประการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ร่วมของประชาชนในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล จังหวัดตรัง พบว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มี
ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศูนย์เยาวชนตำบลมากจะมีส่วนร่วมในการจัดตั้งศูนย์เยาวชนตำบล
มากกว่าหัวหน้าครัวเรือนที่มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องศูนย์เยาวชนตำบลน้อย

สำหรับอีกขั้ว มีเจริญ (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาการแนะนำสุขภาพใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาตามการรับรู้ของครูอนามัยโรงเรียน หัวหน้าครูอนามัยโรงเรียน พบ
ว่าครูอนามัยโรงเรียนที่มีวุฒิทางการพยาบาลรับรู้ว่ามีปัญหาการจัดดำเนินงานแนะนำ
สุขภาพในโรงเรียนน้อยกว่า ครูอนามัยโรงเรียนที่ไม่มีวุฒิทางการพยาบาลแต่เมื่อ

เปรียบเทียบเป็นรายด้านปรากฏว่าครูอนามัยโรงเรียนที่มีวุฒิทางการพยาบาล ระบุว่า
ปัญหาน้อยกว่าครูอนามัยโรงเรียนที่ไม่มีวุฒิทางการพยาบาล ทางด้านการบริหารงาน
และแนวสุขภาพเพียงด้านเดียว

ส่วนงานวิจัยของ ศิริพงษ์ ศรีโรจน์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา
เปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมลูกเสือสำรองในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ตามทัศนะของผู้กำกับลูกเสือสำรอง จำแนกตามวุฒิ
ทางลูกเสือ พบว่า ผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิส่งกว่าขั้นความรู้เบื้องต้น จะมีปัญหาในการจัด
กิจกรรมลูกเสือสำรองน้อยกว่าผู้กำกับลูกเสือที่มีวุฒิความรู้เบื้องต้น

ฉะนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงใช้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและ
ส่งเสริมทันตสุขภาพเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปร

จากการศึกษาค้นคว้าและตรวจสอบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
เฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา มีงานวิจัยที่คล้ายคลึงหรือ
ใกล้เคียงกันเท่าที่ประมวลได้ดังนี้

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียนน่าจะเป็นตัวกำหนดปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและ
ส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งมีผู้ได้ศึกษาดังนี้

สุมาลี สวรสอาด (2532 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการจัดดำเนินงาน
โครงการทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ตามการรับรู้ของ
ครูอนามัยโดยการเปรียบเทียบปัญหาการจัดดำเนินงานโครงการทันตสุขภาพในโรงเรียน
ประถมศึกษาาระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก
พบว่าปัญหาที่แตกต่างกัน คือปัญหาจัดกิจกรรมการแปรงฟันในโรงเรียน ซึ่งโรงเรียน
ขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาการจัดให้นักเรียนอมน้ำยาฟลูออไรด์ใน
โรงเรียน พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง และปัญหาการ
ส่งต่อผู้ป่วยไปสถานทันตบำบัด พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียน
ขนาดกลาง

จากการศึกษาของ บุญยัง จันทรวงศ์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาพิเศษภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี พบว่าครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาแตกต่างกัน และมานิตย์ นิลกำเหน็ด (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการสอนวิชาศิลปศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าครูผู้สอนวิชาศิลปศึกษาที่ทำการสอนอยู่ในโรงเรียนที่ขนาดโรงเรียนต่างกันมีปัญหาการสอนวิชาศิลปศึกษาแตกต่างกัน

นอกจากนั้น สุรินทร์ อินทร์อุดม (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนด้านงานบริหารและด้านงานเทคนิค โรงเรียนขนาดเล็กจะมีปัญหาการปฏิบัติงานมากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ส่วนด้านบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลางกับขนาดใหญ่ มีปัญหาแตกต่างกัน

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า ขนาดของโรงเรียนมีผลต่อการดำเนินงาน กล่าวคือ การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดของโรงเรียนต่างกัน น่าจะมีปัญหาในการดำเนินงานต่างกัน ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นตัวแปรอิสระ

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ
หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ นับว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการดำเนินงาน

จากการศึกษาของ สมใจ วจนรจนา (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาความต้องการในการจัดดำเนินการสุขภาพในโรงเรียน ตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 9 พบว่าผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในเขตและนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีปัญหาในการดำเนินการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกันทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียน ด้านการจัดบริการทางสุขภาพในโรงเรียน การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ด้านสุขภาพ และด้านการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน รวมทั้งมีความต้องการในการจัดดำเนินการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการจัดบริการสุขภาพในโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนกลุ่มสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิต ด้านสุขภาพและด้านการบริหารโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสภาภิบาล มีปัญหาและความต้องการในการจัดดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนดังกล่าวมากกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสภาภิบาล

นอกจากนั้น อุบล สุขสบาย (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนตามการรับรู้ของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ภาคตะวันออก พบว่า

1) การจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียน โดยทั่วไปมีสภาพที่เหมาะสม และมีเพียงบางเรื่องเท่านั้นที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไขโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาลหรือสภาภิบาล จัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนแตกต่างกันในบางเรื่องของทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพ ด้านการจัดบริการสุขภาพ ด้านการสอนสุขศึกษาและด้านการบริการโครงการสุขภาพในโรงเรียน

2) การจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนโดยสรุป รวมทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาที่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการสอน สุขศึกษาและด้านบริการโครงการสุขภาพในโรงเรียนมีปัญหาที่ระดับกลาง แต่ด้านจัดสิ่งแวดล้อมทางสุขภาพในโรงเรียนและด้านจัดบริการสุขภาพในโรงเรียนมีปัญหาที่ระดับน้อย

3) ผู้บริหารโรงเรียนในเขตและนอกเขตเทศบาล หรือสภาภิบาล รับรู้ว่ามีปัญหาในการจัดและดำเนินงานโครงการสุขภาพในโรงเรียนทั้งโดยสรุปรวมทั้ง 4 ด้าน และแยกเป็นรายด้านแตกต่างกัน โดยโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสภาภิบาลมีปัญหา น้อยกว่าโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสภาภิบาล

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพมีความสำคัญต่อการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพกล่าวคือ โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตรับผิดชอบทางด้านทันตสุขภาพของหน่วยงานที่ต่างกัน น่าจะมีปัญหาในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพต่างกัน ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงใช้หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษาครั้งนี้

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การทำงาน

ประสบการณ์เป็นคุณสมบัติประการหนึ่งที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานทุกประเภท การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ก็ได้กำหนดคุณสมบัติด้านประสบการณ์ไว้เสมอว่า จะ

ต้องมีประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ฉะนั้นประสบการณ์ในการทำงานของครูผู้รับผิดชอบการ
 ค่าเนื้องานงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพ อาจจะมีผลต่อปัญหาการค่าเนื้องาน ซึ่ง
 ปราโมทย์ สิงหรวงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการค่าเนื้องานอาคารสถานที่
 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
 พบว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงาน
 น้อย มีปัญหาค่าเนื้องานอาคารสถานที่แตกต่างกันในทุกด้าน คือ ด้านการจัดสร้างอาคาร
 สถานที่ ด้านการใช้อาคารสถานที่ ด้านการบำรุงรักษาอาคารสถานที่ ด้านการควบคุมดูแล
 อาคารสถานที่และด้านการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

สำหรับมานิตย์ นิลกำเหน็ด (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการสอนวิชา
 ศิลปะศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
 จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าครูผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มีประสบการณ์ใน
 การสอนวิชาศิลปะศึกษาต่างกัน มีปัญหาการสอนวิชาศิลปะศึกษา รวมทั้งด้านแตกต่างกัน
 นอกจากนั้น สุนันทา อินทร์อุ้ม (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาปฏิบัติด้านห้องสมุด
 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี พบว่าครูที่มี
 ประสบการณ์ด้านบรรณารักษ์ต่ำกว่า 5 ปี กับครูที่มีประสบการณ์ 5-10 ปี มีปัญหาการ
 ค่าเนื้องานแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านเทคนิค ด้านงานบริหาร ด้านบริการ

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ประสบการณ์การทำงานมีความสำคัญต่อการ
 ค่าเนื้องานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพ ฉะนั้นครูผู้รับผิดชอบงานด้านระวังและ
 ส่งเสริมทัศนสุขภาพที่มีประสบการณ์การทำงานมาก น่าจะมีปัญหาในการค่าเนื้องานต่างกับ
 ครูที่ประสบการณ์การทำงานน้อย ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ประสบการณ์การทำงานเป็น
 ตัวแปรอิสระในการศึกษา

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์การเข้ารับการอบรม

การเข้ารับการอบรม เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้มีทักษะความรู้ ความชำนาญ
 และประสบการณ์ เพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการรับผิดชอบ
 ในหน่วยงานหรือองค์กรได้ดี

จำนง ไพโรจน์ (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อ
 โครงการสันตินิมิตในพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนที่มีความ
 แตกต่างกันในด้านระดับการศึกษา การรับข่าวสาร การติดต่อกับชุมชนภายนอก การได้รับ

การอบรม การเตรียมประชุม การเป็นผู้นำและไม่เป็นผู้นำกลุ่ม การเป็นสมาชิกกลุ่มและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจะมีระดับการมีส่วนร่วมต่อโครงการสันติในมิติแตกต่างกัน และไชย พรหมศรี (2533 : 68) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบล อำเภอมาฮอง จังหวัดปัตตานี พบว่าสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบลที่เคยผ่านการฝึกอบรมจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อเนื่องของสมาชิกศูนย์เยาวชนตำบลมากกว่าสมาชิกที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรม

นอกจากนั้น สุวิชา ยี่สุนทร (2533 : บทคัดย่อ) ศึกษาคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนของผู้นำศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี ระหว่างผู้นำศาสนาที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนอกโรงเรียนน้อยกับผู้นำอิสลามที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนอกโรงเรียนมาก มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาชุมชนในด้านความรู้ ความเข้าใจในหลักศาสนาอิสลามสูงกว่าผู้นำศาสนาที่เคยเข้ารับการฝึกอบรมนอกโรงเรียนน้อย

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ประสพการณ์การเข้ารับการอบรมจะเป็นตัวก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงาน ดังนั้นครูผู้รับผิดชอบงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพที่มีประสพการณ์การเข้ารับการอบรมน่าจะมีปัญหาในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพต่างกับครูที่ไม่มีประสพการณ์การเข้ารับการอบรม ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงใช้ประสพการณ์การเข้ารับการอบรมเป็นตัวแปรอิสระในการศึกษา

6.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาการดำเนินงาน

ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและปัญหาดังนี้

พะเยาว์ เพ็ญประพัฒน์ (2530 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดดำเนินงานการพัฒนาสุขภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า

1) สภาพการจัดดำเนินงานพัฒนาสุขภาพนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า ได้จัดสถานที่ของเด็กเล็กไว้เป็นสัดส่วน จัดอาหารเสริมด้วยนมถั่วเหลืองแก่เด็ก จัดครูเข้าสอนชั้นเด็กเล็กตามความสมัครใจและมอบหมายหน้าที่พิเศษให้ครูประจำชั้นอีกด้วย ส่วนครูประจำชั้นเด็กเล็กจัดดำเนินงานการพัฒนาสุขภาพนักเรียน โดยการตรวจสุขภาพนักเรียนตอนเช้าและทำบัตรสุขภาพ

2) ปัญหาการดำเนินงานการพัฒนาสุขภาพนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีปัญหาในระดับน้อย ส่วนครูประจำชั้นเด็กเล็กเห็นว่ามีปัญหาในระดับน้อยเช่นกัน

ส่วน อรษา ภัทธิระนันท์ (2532 : บทคัดย่อ) ทำการวิจัยเรื่องสภาพและ ปัญหาการจัดโครงการสวัสดิการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 พบว่า

1) สภาพการจัดโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนประถมศึกษา มีการจัด โครงการสวัสดิภาพในโรงเรียนร้อยละ 80.5 โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีทางฉุกเฉินหรือบันได หนีไฟ ไม่มีโรงฝึกพลศึกษา ไม่ได้จัดให้มีการฝึกซ้อมหนีไฟ ไม่มีอุปกรณ์และเครื่องมื อดับเพลิง และยังขาดครูประจำห้องพยาบาล

2) ปัญหาการจัดโครงการสวัสดิการในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนขาดอุปกรณ์และเครื่องดับเพลิง ไม่มีการตรวจสอบและแนะนำวิธีใช้ เครื่องดับเพลิง หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับสวัสดิศึกษามีไม่เพียงพอ ขาดอุปกรณ์และสื่ อการเรียนการสอนด้านสวัสดิศึกษา ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอและขาด งบประมาณในการดำเนินงานโครงการสวัสดิภาพในโรงเรียน

และอำไพ สวัสดิ์พงษ์ (2532 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน พบว่า

1) สภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมี การดำเนินงานระดับปานกลางในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดมีการดำเนินงานที่ระดับ มากในด้านการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดและในด้านการจัด กิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง

2) ปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน มี ปัญหาที่ระดับปานกลางในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติดและมีปัญหาที่ระดับน้อยในการจัด สภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติดและในด้านการจัดกิจกรรมเพื่อใ้ นักเรียนพัฒนาตนเอง

สรุปได้ว่า สภาพและปัญหาในการดำเนินงานด้านต่างๆ นี้จะมีสภาพและปัญหา ในหลายด้าน ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงใช้สภาพและปัญหาในการดำเนินงานเป็นาระวังและ ส่งเสริมทัศนคติสุขภาพเป็นตัวแปรตามในการศึกษาครั้งนี้

6.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติ

เจตคติของบุคคลมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมของบุคคลนั้นได้

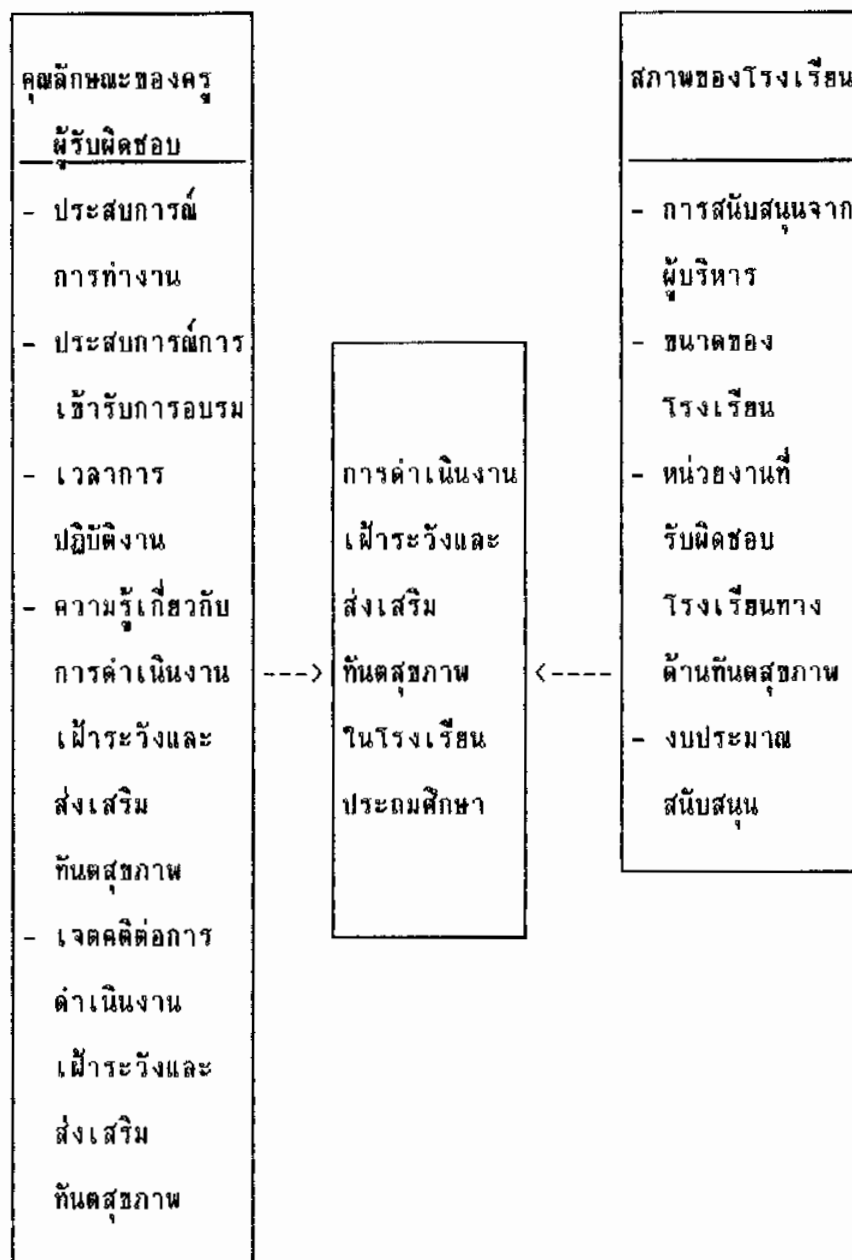
จากการศึกษาของ อรพันธ์ สุทธิพันธ์ (2533 : 79) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ พบว่า สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้แตกต่างกันคือ สมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรสูง มีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนรายได้สูงกว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีทัศนคติต่อเจ้าหน้าที่เคหกิจเกษตรต่ำ และพรศักดิ์ นัชรพจนานกรณ์ (2530 : 68-70) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตร : ศึกษาเฉพาะกรณีสหกรณ์การเกษตรบ้านตลาด จำกัด จังหวัดเพชรบุรี พบว่า สมาชิกที่มีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์การเกษตรจะมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรมากกว่า สมาชิกที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสหกรณ์การเกษตร

จากงานวิจัย เจตคติของบุคคลนั้นจะส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน นั่นคือบุคคลที่มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงาน จะสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนบุคคลที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการดำเนินงานก็จะทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Theoretical Conceptual Framework)

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ทำให้ได้กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 กรอบแนวความคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการดำเนินงานใฝ่ระวังและ
ส่งเสริมทัศนศุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

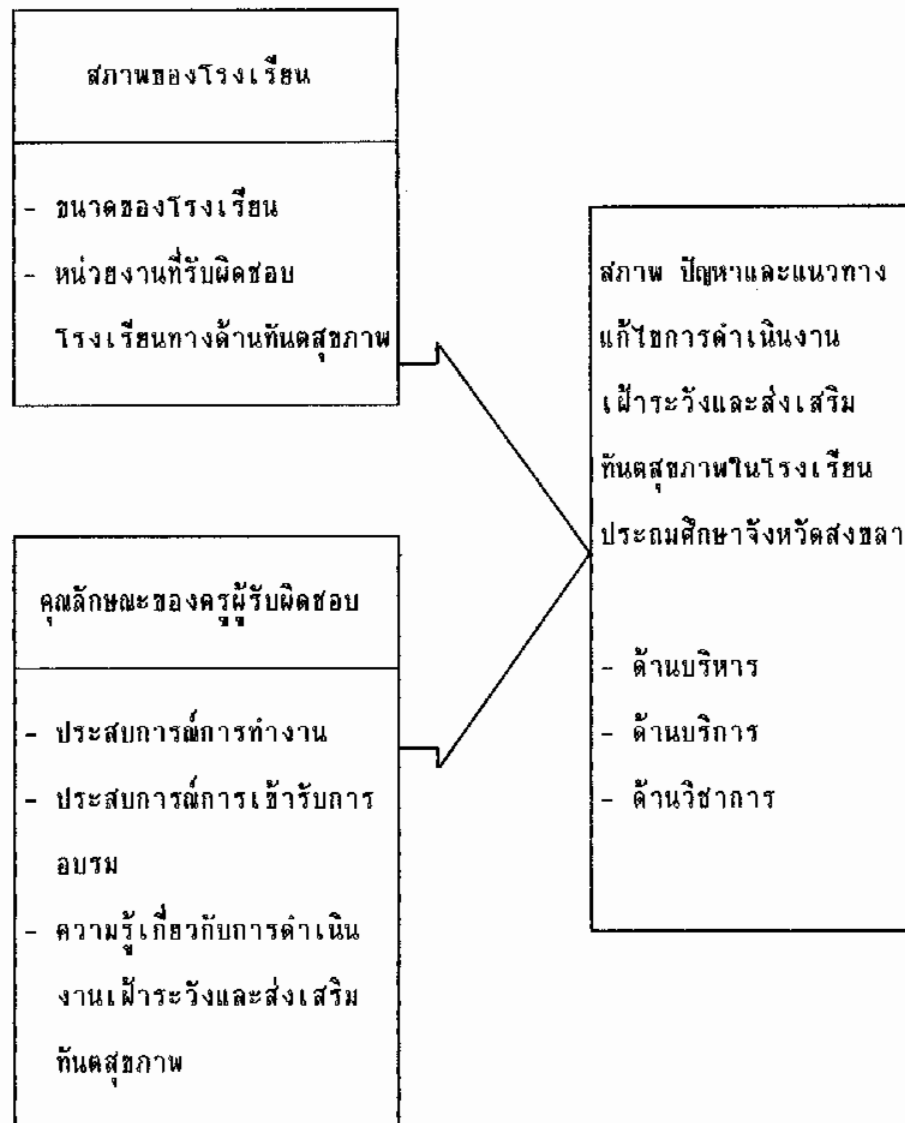

จากภาพประกอบ 4 จะเห็นว่าปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานใฝ่ระวังและส่งเสริมทัศนศุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา นั้นมี 2 ปัจจัย คือ คุณลักษณะของครูผู้รับผิดชอบและสภาพของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยลักษณะย่อย 9 ลักษณะ

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

จากนโยบายที่มุ่งพัฒนาทัศนสุขภาพแก่เด็กนักเรียนประถมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข จึงได้จัดดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น แต่การดำเนินงานตามโครงการจะบรรลุวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับ การดำเนินงานของครูผู้รับผิดชอบ เป็นสำคัญ ซึ่งการดำเนินงานของครู ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้านดังกล่าวไว้ในกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี แต่การวิจัยนี้ผู้วิจัยจะศึกษาเกี่ยวกับสภาพของโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทัศนสุขภาพ และคุณลักษณะของครูผู้รับผิดชอบ ได้แก่ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพ จะมีความสัมพันธ์ต่อสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ซึ่งสามารถเขียนภาพแสดงเป็นกรอบแนวความคิดในการวิจัย ดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวความคิดในการวิจัยสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการ
ดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
จังหวัดสงขลา

จากภาพประกอบ 5 จะเห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทัศนสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ในด้านบริหาร ด้านบริการและด้านวิชาการ บรรลุตามวัตถุประสงค์การดำเนินงานตามโครงการนั้น มีปัจจัยที่สำคัญ 2 ปัจจัย คือ สภาพของโรงเรียนและคุณลักษณะของครูผู้รับผิดชอบดังกล่าวไว้ในกรอบแนวความคิดในการวิจัย

วัตถุประสงค์

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไปคือเพื่อศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา และมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาระดับปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ใน 3 ด้านต่อไปนี้คือ
 - 2.1) ด้านบริหาร
 - 2.2) ด้านบริการ
 - 2.3) ด้านวิชาการ
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ทั้ง 3 ด้านดังกล่าว ตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ
4. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ทั้ง 3 ด้าน ดังกล่าว

สมมติฐานการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่ได้ศึกษาค้นคว้า สามารถนำมาเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

1. ปัญหาในการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน
3. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่มีหน่วยงานรับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน
4. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ครูผู้รับผิดชอบมีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน
5. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ครูผู้รับผิดชอบมีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน
6. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ที่ครูผู้รับผิดชอบมีระดับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานแตกต่างกัน

ความสำคัญและประโยชน์

ในการศึกษาเรื่องสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา มีความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

1.1 ทำให้ทราบสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

1.2 ทำให้ทราบระดับปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

1.3 ทำให้ทราบปัญหา การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน หน่วยงานที่รับผิดชอบ โรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม และความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ

1.4 ทำให้ทราบแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

2. การนำผลการวิจัยไปใช้

ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้มีประโยชน์ต่อ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ฝ่ายทันตสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โรงพยาบาลชุมชน ตลอดจนโรงเรียนที่ดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ ดังนี้

2.1 การทราบสภาพการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา จะเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับ ได้นำไปเป็นแนวทาง ให้ความช่วยเหลือปรับปรุงแก้ไข และนิเทศติดตามผล เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ให้

บรรลุปเป้าหมายและประสพผลสำเร็จ ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

2.2 การทราบระดับปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา จะเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกระดับได้นำข้อมูลไปใช้ในการจัดพัฒนาบุคลากร โดยการจัดอบรมและสัมมนา เพื่อนำความรู้ไปพัฒนาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.3 การทราบแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา จะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานและนำผลการวิจัยเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 487 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง (Samples) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 230 คน ซึ่งได้มาจากการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากร ด้วยสูตรของยามานะ

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ด้านอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 ขนาดของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

3.1.1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

3.1.1.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

3.1.2 หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทัศนศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.2.1 โรงเรียนในเขตรับผิดชอบของฝ่ายทัศนศึกษา
สำนักงานสาขารัฐกิจจังหวัดสงขลา

3.1.2.2 โรงเรียนในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลชุมชน/
โรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไป

3.1.2.3 โรงเรียนในเขตรับผิดชอบของสถานีอนามัย

3.1.3 ประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและ ส่งเสริมทัศนศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับคือ

3.1.3.1 ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 3 ปี

3.1.3.2 ประสบการณ์การทำงาน 3 ปีขึ้นไป

3.1.4 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและ ส่งเสริมทัศนศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

3.1.4.1 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมน้อย (0-2 ครั้ง)

3.1.4.2 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมมาก (3 ครั้งขึ้นไป)

3.1.5 ระดับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริม ทัศนศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

3.1.5.1 ความรู้มาก

3.1.5.2 ความรู้ปานกลาง

3.1.5.3 ความรู้น้อย

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ สภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไข การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสงขลา ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านบริหาร ด้านบริการ และด้านวิชาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน ผู้วิจัย จึงได้ให้นิยามศัพท์เฉพาะ และนิยามปฏิบัติการดังนี้

1. การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ หมายถึง โครงการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข โดยมีแผนให้โรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ดำเนินงานติดตามดูแลการเกิดโรคในช่องปาก เพื่อให้สามารถตรวจพบโรคหรือความผิดปกติ ตั้งแต่ในระยะเริ่มแรก สามารถป้องกันหรือควบคุมได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ก่อนที่โรคจะลุกลามจนยากที่จะแก้ไข
2. สภาพ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นหรือปฏิบัติเป็นปกติในปัจจุบันของการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา
3. ปัญหา หมายถึง อุปสรรค และข้อขัดข้องต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้การดำเนินงานไม่บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้ หรือเป็นไปได้ล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น
4. แนวทางแก้ไข หมายถึง วิธีการที่จะแก้ไขข้อขัดข้องต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้
5. ครูผู้รับผิดชอบ หมายถึงครูซึ่งได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายจากผู้บริหารโรงเรียนให้ดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 70) ได้แบ่งขนาดของโรงเรียนออกเป็น 7 ขนาด ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นโรงเรียนประถมศึกษา จึงจำแนกเป็น 3 ขนาด คือ

- 6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 121 คน
- 6.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึงโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
- 6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่า 300 คน

7. ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ครูผู้รับผิดชอบได้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ๆ มาจนถึงวันที่ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้อย่างน้อย 2 ระดับ คือ ประสบการณ์การทำงานต่ำกว่า 3 ปี และประสบการณ์การทำงาน 3 ปีขึ้นไป

8. ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม หมายถึง การพิจารณาจากที่ครูผู้รับผิดชอบได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา ก่อนปฏิบัติงาน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

8.1 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมน้อย หมายถึง การที่ครูผู้รับผิดชอบได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา 0-2 ครั้ง

8.2 ประสบการณ์การเข้ารับการอบรมมาก หมายถึง การที่ครูผู้รับผิดชอบได้มีโอกาสเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษา 3 ครั้งขึ้นไป

9. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ หมายถึง คะแนนจากการตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพในโรงเรียนประถมศึกษาของครูผู้รับผิดชอบ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

9.1 ความรู้มาก หมายถึง ครูที่ตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้การดำเนินงานเฝ้าระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ ได้คะแนนตั้งแต่ $\bar{X} + SD$ ขึ้นไป

9.2 ความรู้ปานกลาง หมายถึง ครูที่ตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้การดำเนินงาน
 ใฝ่ระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ ได้คะแนนอยู่ระหว่าง $\bar{X} \pm SD$

9.3 ความรู้ขั้นสูง หมายถึง ครูที่ตอบแบบทดสอบเกี่ยวกับความรู้การดำเนินงาน
 ใฝ่ระวังและส่งเสริมทันตสุขภาพ ได้คะแนนต่ำกว่าตั้งแต่ $\bar{X} - SD$ ลงมา

10. หน่วยงานที่รับผิดชอบโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ หมายถึง หน่วยงานทางด้าน
 สาธารณสุขที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนทางด้านทันตสุขภาพ โดยแบ่งตามเกณฑ์ของฝ่าย
 ทันตสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุข จังหวัดสงขลา ปี 2536